

MOVEMENTO SOCIAL POLA PROTECCIÓN DA SERRA DO GALIÑEIRO

Plataforma pola Protección
da Serra do Galiñeiro*

O pasado mes de decembro de 2011 a Plataforma pola protección da Serra do Galiñeiro cumpriu un ano de andadura e continúa cunha intensa actividade para acadar o seu obxectivo principal: a protección legal e efectiva para toda a Serra. Está formada por entidades moi diversas: asociacións ecoloxistas, entre elas ADEGA, de veciños, comunidades de montes, culturais, clubs de montaña, etc., que dan a este movemento riqueza, dinamismo e unha ampla cobertura social que medra a cotío. A motivación para a creación deste movemento social foi a ausencia de protección que teñen os numerosos valores ambientais, xeolóxicos, paisaxísticos, etnográficos, arqueolóxicos e socioeconómicos que alberga a serra e as continuas agresións que sofren, pese a que en 1978 a parte sur da serra foi declarada Parque Natural do Monte Aloia, o primeiro de Galiza.

PRINCIPAIS VALORES DA SERRA DO GALIÑEIRO

- Paisaxísticos

A Serra do Galiñeiro é un referente para o Val Miñor, Vigo, A Louriña, Baixo Miño e O Morrazo pola súa elevada altitude e polas formacións rochosas que a configuran. Un valor merecente de seu dunha protección legal.

- Ambientais

Nos hábitats da Serra podemos atopar especies botánicas de grande interese, como os endemismos *Stipa gigantea*, *Linaria saxatilis*, *Thymus caespititius*, ou *Silene unifolia* nos cumios, ou a *Erica umbellata*, *Ulex micranthus*, *Ulex minor*, *Viola lactea*, *Genista triacanthos*, nas matogueiras termófilas. Existen polo menos 8 hábitats naturais de interese comunitario catalogados na Directiva 92/43/CEE.

Respecto á fauna atopamos especies de presenza moi escasa e localizada en Galiza como a azulenta papuda (*Prunella collaris*), ou un núcleo de cría de merlo azul (*Monticola solitarius*) nos cumios. Existe avifauna de interese durante os períodos migratorios, prenupcial e pos-

PDSC

O 20 de febreiro de 2011 tivo lugar a I Andaina pola Protección da Serra do Galiñeiro.

nupcial, como é o caso do picanzo real (*Lanius excubitor*) ou do pedreiro cincen-to (*Oenanthe oenanthe*) e a presenza de especies de anfibios endémicas como a ra patilonga (*Rana iberica*), ou a saramaganta (*Chioglossa lusitanica*), considerada como o anfibio máis ameazado da Península ibérica.

- Xeolóxicos

O Galiñeiro ten unha grande riqueza xeolóxica pola gama de minerais presentes, como as interesantes formacións de *gneis de riebeckita* nos cumios. Posúe valores tectónicos únicos no mundo e aprécianse formacións xeolóxicas de interese como a dos "Milagres da Trapa", cavidades graníticas coma a "Lapa da Moura" ou as do Monte Arruídos, e tamén a "Cova da Becha", de orixe glacial.

- Valores etnográficos e arqueolóxicos

Ao longo da Serra atopamos puntos de interese, como o petróglifo da "Auga da Laxe" de características únicas no continente europeo, no que sobrancean as alabardas e a súa enorme espada; os campos de mámoas de "Os brumús", ou o do "Monte das moutas". Tamén existen elementos importantes de arquitectura popular como presas, levadas, muíños de auga, abrigueiros para pastoreo comunal e para os obradoiros de cantería artesanal como foi a "Casa do Demo", e restos arqueolóxicos supostos de orixe altomedieval como a muralla na cara norte do Galiñeiro. E asociado ás numerosas cavidades da Serra existe un rico e variado patrimonio inmaterial manifestado en abundosas lendas populares e nun amplo abano de seres mitolóxicos.

- Valores socioeconómicos:

A Serra ofrece moitas posibilidades económicas, de lecer, deportivas e cultu-

ASOCIACIÓNS QUE CONFORMAN A PLATAFORMA:

A Ría Non de Vende, A.C. Berra Val Miñor, ADEGA, AGA (Asoc. Galega Apicultural), Amigos da Terra, Asoc. "Festa da Prehistoria", Asoc. Permacultura "Eiras de Miño", Asoc. Trece Catorce, Asoc. Veciños de Vincios, Asociación A Groba, Asoc. Mundo Mineiro, Bembrive: Pena Cabalaria, C.C. As Pedriñas, C.M.V.M.C. de Chaín, C.M.V.M.C. de Couso, C.M.V.M.C. de Valadares, C.M.V.M.C. de Vincios, C.M.V.M.C. de ZAMÁNS, C.S. A Revolta, Club Escalada Montaña Azimut, Club Montañeiros Celtas, Club Pena Trevinca M.G., Club de Montaña Xistra, Club Espeleolóxico Mauxo, C.S. A Faísca, Federación A.A.V.V. Eduardo Chao-Vigo, Federación Galega de Montañismo, Instituto de Estudos Miñoranos, Outrovigoéposible, Plataforma Defensa da Ría Cíes, Salvemos Monteferro, SOS Serra da Groba, Verdegaiá.

Petróglifo Auga da Laxe.

Curro de Vincios na Serra do Galiñeiro.

rais para a densa área metropolitana de Vigo. Nela desenvólense actividades deportivas e de ocio: sendeirismo, escalada, competicións de carreiras de orientación. Tamén a colleita de cogomelos, ao que temos que sumar os aspectos didácticos relacionados coas Ciencias Naturais e Sociais que ofrece este espazo natural, utilizado por varios departamentos da Universidade de Vigo.

Existen iniciativas para un aproveitamento multifuncional do monte xestionadas por varias Comunidades de Montes, que dan soporte ás actividades culturais das parroquias e que son dinamizadoras da cultura do pobo.

As augas subterráneas e superficiais abastecen as traídas de augas da veciñanza de toda esta contorna e o encoro de Zamáns.

A serra acubilla gando ceibe como vacas, ovellas, cabras e cabalos. As greas de cabalo galego de monte alentan a celebración dos curros de Vincios e de Morgadáns.

PRINCIPAIS AMEAZAS DA SERRA DO GALIÑEIRO

A Serra é un territorio privilexiado rodeado dun entorno altamente antropizado. De sempre o ser humano aproveitou as súas riquezas, pero arestora estanse vendo ameazadas por actividades que xeran impactos moitas veces irreversíbeis. Subliñamos a proliferación de canleiras, moitas delas ilegais e outras abandonadas sen a debida restauración. A maior parte da superficie da Serra está repoboada con especies foráneas como eucaliptos e piñeiros, que reducen a biodiversidade e aumentan o risco de lumes. Tamén é masiva a apertura de pistas, o seu ancheado e recheo con terra, entullo e ás veces asfalto. Actividades sen orde-nación nin control, como a práctica

deportiva con vehículos a motor (todo-terreos, motos de cross e quads) dentro e fóra das pistas, vertedoiros de lixo e entullo, movementos incontrolados de terra que estragan a Serra por todos os recunchos e rematan por chegar aos ríos colmatando as canles na parte baixa.

A desidia da Administración e o descoñecemento xeral sobre a riqueza do patrimonio arqueolóxico propician a destrución negligente ou intencionada do mesmo.

Ademais existen proxectos de actividades e infraestruturas de forte impacto, grandes estradas ou a instalación dunha machacadora de entullo. Pero a maior ameaza é a instalación dun polígono eólico.

O parque eólico do Galiñeiro foi aprobado no último concurso da Xunta que lle concedeu a Terra do Vento o aproveitamento de 39 MW, mediante a colocación de 13 muíños de entre 135 e 150 m de altura, coas correspondentes liñas de evacuación da enerxía, central de transformación e creación de novas pistas ou ampliación das existentes. Todo isto nas zonas máis altas da Serra sendo visíbeis desde a mesmísima Fontefría.

A plataforma está totalmente en contra deste proxecto, xa que suporía a destrución de parte do Galiñeiro e un enorme impacto sobre moitos dos seus valores. Queremos outro destino para a nosa Serra, que potencien o desenvolvemento sustentábel, con iniciativas como as que xa fan algunhas comunidades de montes. Non queremos que se vexan hipotecadas as posibilidades de futuro da Serra do Galiñeiro, os seus habitantes e beneficiarios. Demandamos a súa protección como Parque Natural, ampliando o xa existente do Monte Aloia, e como espazo da Rede Natura 2000. Creemos firmemente nos beneficios que a protección

traerá para a natureza e os veciños, moitísimo maiores dos que supón unha canleira ou un polígono eólico.

ACTIVIDADES DESENVOLVIDAS POLA PLATAFORMA

A diversidade de colectivos que integran a plataforma e a masa social que nos apoia permítenos realizar actividades de divulgación sobre a protección da serra e os seus valores, así como concertos solidarios, roteiros, campañas informativas, *testings* de biodiversidade, xuntanza de escaladores, etc.

Unha das iniciativas con mellor acollida foron as dúas andainas reivindicativas. Nunha chuviosa mañá de domingo do mes de febreiro de 2011 celebrouse a primeira e asistiron máis de 1.500 persoas. A segunda tivo lugar en setembro, na que se xuntaron máis de 2.000 persoas que rematou coa lectura do manifesto por parte do Presidente da Real Academia Galega, X.L. Méndez Ferrín.

A día de hoxe 8.000 sinaturas en apoio á protección da Serra foron presentadas no rexistro da Xunta de Galiza, xunto coa solicitude formal de protección deste espazo natural mediante a figura de Parque Natural. Tamén solicitamos ao Parlamento Europeo que o Galiñeiro sexa declarado LIC.

Os recoñecementos e apoio da sociedade polo traballo que realizamos animámonos a continuar nesta loita e fainos seguir crendo que a Serra do Galiñeiro será, co esforzo común, finalmente protexida.

* Plataforma pola Protección da Serra do Galiñeiro. + info: Centro Cultural de Vincios. Barrio de Piñeiro s/n, Vincios, Gondomar 36316 (Pontevedra).
Web: www.serradogalinheiro.org.
E-mail: serradogalinheiro@gmail.com